

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 7036 від 09. 02.2022
Народні депутати України
Г. Янченко, М. Тищенко та ін.

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо сприяння розвитку промисловості та аеропортової інфраструктури»

Метою проекту визначено «звільнення осіб, що інвестують в розвиток промисловості та транспортної інфраструктури в Україні, від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва у разі ініціювання питання про зміну цільового призначення земельних ділянок сільськогосподарського призначення для будівництва і розміщення об'єктів промисловості та транспорту» (п. 2 пояснювальної записки до нього). Для цього в ньому пропонується внести зміни до ст. 208 Земельного кодексу України (далі - ЗКУ), якими від відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва звільняються громадяни та юридичні особи у разі використання земельних ділянок для будівництва аеропортів та об'єктів інфраструктури аеропортів, аеродромів та аеродромних об'єктів, а також у разі зміни цільового призначення земельних ділянок сільськогосподарського призначення з віднесенням їх до земель лісгосподарського призначення, природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, земель історико-культурного призначення, земель промисловості, земель транспорту тощо.

Прийняття проекту, на думку суб'єктів права законодавчої ініціативи, «усуне бар'єр для будівництва нових основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд промислових, гірничодобувних, транспортних та інших підприємств, їх під'їзних шляхів, інженерних мереж, адміністративно-побутових будівель, інших споруд, державних об'єктів дорожнього будівництва, культових споруд, аеропортів та об'єктів інфраструктури аеропортів, аеродромів та аеродромних об'єктів, результатом чого стане розвиток агропереробної та авіаційної галузі в Україні, що позитивно вплине на економіку країни» (п. 6 пояснювальної записки до проекту).

Головне управління, розглянувши поданий проект, вважає за доцільне висловити щодо його змісту такі зауваження.

1. У проекті пропонується доповнити абз. 1 ч. 1 ст. 208 ЗКУ новим положенням, відповідно до якого від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва звільняються громадяни та юридичні особи у разі використання ними земельних ділянок для будівництва «аеропортів та об'єктів інфраструктури аеропортів, аеродромів та аеродромних об'єктів». Проте слід звернути увагу, що, якщо зміст термінів «аеродром» та «аеропорт» визначений законом (ст. 1 Повітряного кодексу України), то зміст термінів «об'єкти інфраструктури аеропортів» та «аеродромні об'єкти» - ні. Лише у Державній цільовій програмі розвитку аеропортів на період до 2023 року, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 126 (із подальшими змінами і доповненнями) (далі – Програма) визначено, що вказаний документ забезпечує будівництво, реконструкцію та модернізацію «аеродромів та аеродромних об'єктів (поверхні, призначені для посадки, зльоту, руху, стоянки повітряних суден, руху наземного транспорту на території аеродрому, ґрунтові елементи аеродрому, об'єкти обслуговування повітряного руху, засоби зв'язку, навігації та спостереження, візуальні засоби забезпечення польотів, об'єкти та засоби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення тощо)»; «об'єктів інфраструктури аеропортів (пасажирські та вантажні термінальні комплекси, цехи бортового харчування, об'єкти забезпечення авіаційним паливом), об'єктів неавіаційної діяльності тощо» (абзаци 3-4 розділу «Шляхи і способи досягнення мети» Програми). Проте вважаємо, що визначення у підзаконних нормативно-правових актах термінів, які використовуються у законі, є юридично некоректним, оскільки у цьому випадку зміст закону ставиться у залежність від змісту підзаконних нормативно-правових актів.

2. Частину 1 ст. 208 ЗКУ пропонується також доповнити новим абзацом 2, відповідно до якого «від відшкодування втрат сільськогосподарського виробництва звільняються також фізичні та юридичні особи у разі зміни цільового призначення земельних ділянок сільськогосподарського призначення з віднесенням їх до земель лісгосподарського призначення, природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, земель історико-культурного призначення, земель промисловості (крім зміни цільового призначення для розміщення об'єктів, що пов'язані з користуванням надрами), земель транспорту (крім зміни цільового призначення для розміщення об'єктів дорожнього сервісу)». На думку Головного управління, така законодавча ініціатива не відповідає ч. 1 ст. 23 ЗКУ, згідно з якою «землі, придатні для потреб сільського господарства, повинні надаватися насамперед для сільськогосподарського використання», а наслідком її прийняття може стати зменшення площ родючих земель в Україні. З цього приводу слід звернути увагу на ч. 1 ст. 208 ЗКУ, в якій звільнення від відшкодування втрат сільськогосподарського виробництва пов'язується з конкретними об'єктами, які

будуватимуться на відповідних земельних ділянках сільськогосподарського призначення, що виглядає більш коректним з точки зору дотримання вимог ч. 1 ст. 23 ЗКУ, ніж запропоноване у проекті звільнення від такого відшкодування при зміні цільового призначення відповідної земельної ділянки на землі промисловості, транспорту, природно-заповідного фонду тощо. Слід також врахувати, що частина земельних ділянок, визначених у абз. 1 ч. 1 ст. 208 ЗКУ (у редакції проекту), відносяться до земель промисловості, транспорту, природно-заповідного фонду тощо.

3. Нова частина 3, якою пропонується доповнити ст. 208 ЗКУ, відповідно до якої «у разі зміни цільового призначення земельної ділянки, сільськогосподарського, лісогосподарського призначення у випадках, для яких закон передбачає звільнення від сплати втрат сільськогосподарського, лісогосподарського виробництва, *протягом 10 років* зміна її цільового призначення для інших цілей допускається за умови сплати втрат сільськогосподарського, лісогосподарського призначення, від сплати яких був звільнений землевласник (землекористувач), крім випадків зміни цільового призначення земельних ділянок, відчужених для суспільних потреб або з мотивів суспільної необхідності. Це правило розповсюджується також на випадки зміни цільового призначення земельних ділянок, утворених внаслідок поділу, об'єднання земельних ділянок сільськогосподарського, лісогосподарського призначення, цільове призначення яких було змінено із звільненням від сплати втрат сільськогосподарського, лісогосподарського виробництва». Вважаємо, що у цій частині доцільним було б уточнення моменту, від якого відраховуються 10 років, протягом яких наступна зміна цільового призначення тягне за собою відшкодування втрат сільськогосподарського виробництва.

4. У п. 5 пояснювальної записки до проекту зазначається, що «прийняття проекту Закону не потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України та місцевих бюджетів». Натомість, відповідно до ч. ч. 1-2 ст. 209 ЗКУ «втрати сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, зумовлені вилученням сільськогосподарських угідь, лісових земель та чагарників, підлягають відшкодуванню і зараховуються до відповідних бюджетів у порядку, визначеному Бюджетним кодексом України»; «кошти, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, використовуються на освоєння земель для сільськогосподарських і лісогосподарських потреб, поліпшення відповідних угідь, охорону земель відповідно до розроблених програм та проектів землеустрою, а також на проведення інвентаризації земель, проведення нормативної грошової оцінки землі. Використання цих коштів на інші цілі не допускається». Таким чином, звільнення громадян та юридичних осіб від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва за землі для аеропортів та об'єктів інфраструктури аеропортів, аеродромів та аеродромних об'єктів, що пропонується у проекті, може призвести до зменшення надходжень до місцевих бюджетів. У зв'язку з цим звертаємо увагу на необхідність

дотримання вимог ст. 91 Регламенту Верховної Ради України та ст. 27 Бюджетного кодексу України (далі – БКУ) щодо надання належного фінансово-економічного обґрунтування проекту. Крім цього, згідно з вимогами вказаних статей Регламенту Верховної Ради України та БКУ у разі, якщо внесення проекту, призведе до зміни показників бюджету, які передбачають збільшення витрат бюджету або зменшення надходжень до нього, до проекту мають подаватися пропозиції змін до законодавчих актів щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення його збалансованості.

Розділом II «Прикінцеві положення» проекту передбачається набрання ним чинності «з дня наступного за днем його опублікування». Звертаємо увагу, що відповідно до вимог ч. 3 ст. 27 БКУ «закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються: не пізніше 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку планового бюджетного періоду; після 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим».

5. Проект також вимагає техніко-юридичного доопрацювання. Зокрема, оскільки у проекті зміни вносяться лише до однієї статті ЗКУ, його назву відповідно до правил законодавчої техніки доцільно уточнити на «Про внесення змін до статті 208 Земельного кодексу України щодо сприяння розвитку промисловості та аеропортової інфраструктури».

6. Принагідно звертаємо увагу, що на розгляді у Верховній Раді України знаходиться проект Закону України «Про внесення змін до частини першої статті 208 Земельного кодексу України (щодо сприяння будівництву аеропортів)» (реєстр. № 6187 від 19.10.2021), в якому також розглядається питання звільнення від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва громадян та юридичних осіб у разі використання ними земельних ділянок для будівництва «аеропортів та об'єктів інфраструктури аеропортів, аеродромів та аеродромних об'єктів».

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: С. Кузнєцова, М. Муравська

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Тихонюк Світлана Андріївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000D5283300BA9D9A00
Дійсний до: 22.10.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2022/53691 від 23.02.2022

847942